

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

MART 2019

HAZIRLAYAN: EKİN SAKİN

 Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

MART 2019

HAZIRLAYAN: EKİN SAKİN

ek Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ MART 2019

Hazırlayan: Ekin Sakin
Yayımlayan: Ekoloji Kolektifi Derneği
Yayın Tarihi: Mayıs 2019
Tasarım Konsept: Ahmet Öđüt
Tasarım Uygulama: Ceket Medya
Kategori: Bülten

Ekoloji
Kolektifi

EKOLOJİ KOLEKTİFİ DERNEĞİ

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara

☎ +90 (312) 425 77 64 ✉ iletisim@ekolojikolektifi.org

🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ MART 2019

Türkiye’de ve Dünya’da Enerji Politikası, Politik Demeçler, Termik Karşıtı Mücadeleler, Kararlar ve İzin Süreçleri, Kazalar, Kirlilik ve Etkiler başlıklarında, termik santral gündemine ilişkin Mart ayında yayınlanan haberleri derledik.

TÜRKİYE’DE ve DÜNYA’DA ENERJİ POLİTİKASI

Kadir Has Üniversitesi, “Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri Araştırması 2018 sonuçlarını açıkladı¹

Rapora göre bu yıl da en büyük sorun enerjinin pahalı bulunması oldu. Enerji pahalılığı, daha önceki iki araştırmanın da en öne çıkan verisiydi. Ama bu yılki araştırma, enerjiyi pahalı bulanların sayısında da ciddi bir artış olduğunu gösterdi. Raporda öne çıkan diğer bir başlık da enerji ve ekonomi politikalarına duyarlılığın artması oldu. Rapora göre, toplumda enerji kullanımına dair bilinç arttı ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ciddi bir eğilim var.²

Bir Dönem Sona Erdi³

Türkiye’nin artan elektrik talebinin karşılanabilmesi amacıyla 90’lı yılların ikinci yarısıyla birlikte öne çıkan Yap-İşlet-Devret (YİD) ve Yap-İşlet (Yİ) modeliyle hayata geçirilen doğal gaz ve ithal kömüre dayalı elektrik santrallerinin tamamının sözleşmesi bu sene içinde sona eriyor.

Toplam kurulu gücü bin 389 MW olan 4 adet Yap-İşlet-Devret santralinden sözleşmesi devam eden 3 santralin daha sözleşmesi bu yılın Haziran ayı itibariyle sona erecek ve santraller operatörler tarafından EÜAŞ’a devredilecek. Yap-İşlet santrallerinde ise Mart ayı sonuna dek 3 bin 500 MW kurulu güce sahip

¹ <https://www.khas.edu.tr/uploads/kiletisim/cesd-enerji-anketi-3-19032019.pdf>

² <https://medyascope.tv/2019/03/19/kadir-has-universitesi-turkiye-toplumunun-enerji-tercihleri-raporu-aciklandi-secmen-bilinleniyor-enerji-politikalari-oy-tercihini-etkiliyor/>

³ <http://petroturk.com/elektrik/bir-donem-sona-erdi#>

3 adet santralin sözleşmesi sona erecek.Kurulu güçleri toplamı 7 bin 200 MW'a ulaşan bu santrallerin sözleşmesinin sona ermesiyle birlikte kamunun önemli bir mali yükten kurtulacağını ifade eden sektör kaynakları, bu durumun elektrik fiyatlarına pozitif bir katkı sağlaması bekleniyor.

Türkiye İstatistik Kurumu, Ocak Ayına İlişkin Katı Yakıt İstatistiklerini Açıkladı⁴

Ocakta katı yakıtların toplam satılabilir üretim miktarları linyitte 5 milyon 134 bin 513 ton, taş kömürü kokunda 380 bin 662 ton ve taş kömüründe 100 bin 220 ton oldu. Teslimat miktarları ise linyitte 5 milyon 575 bin 705 ton, taş kömüründe 3 milyon 413 bin 267 ton ve taş kömürü kokunda 426 bin 597 ton olarak hesaplandı. Katı yakıtların teslimat yerlerine göre dağılımı incelendiğinde, taş kömürü teslimatının yüzde 56,1'i termik santrallere, yüzde 18,1'i kok tesislerine, yüzde 5'i demir-çelik haricindeki sanayiye yapıldı. Linyit teslimatının yüzde 87,2'si termik santrallere ve yüzde 7,9'u demir-çelik haricindeki sanayiye, taş kömürü koku teslimatının yüzde 98,4'ü de demir-çelik sanayisine gerçekleştirildi.

Yükseliş ve Çöküş 2019⁵

Küresel Enerji İzleme Merkezi (Global Energy Monitor), Greenpeace ve Sierra Club tarafından termik santrallerin analizinin yapıldığı ortaklaşa bir rapor yayımlandı. Rapordaki sonuçlar, dünya genelinde işletilen kömürlü termik santrallerinin sayısında üç yıldır süregelen düşüşü gösteriyor. Raporun Türkiye kısmında ülkenin toplamda 37 GW'lık kömürlü termik santral projesinin ancak 6,5 GW'lık kısmının inşaatı için gerekli izinlerin aldığı ve sadece 800 MW'lık kısmının inşaatına başlanabildiği ifade ediliyor. Ayrıca, inşaat için gerekli izinlerin alındığı belirtilen 6,5 G'W'lık kapasitenin yüzde 40'ünün Çin tarafından desteklendiği, bu nedenle Çin finansmanının Türkiye'deki kömürlü termik santral yatırımlarında rol oynadığı belirtiliyor.⁶

Lisanslı Elektrik Üretimi Ocakta Azaldı⁷

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun "2019 Ocak Ayı Elektrik Piyasası Sektör Raporu"na göre, lisanslı elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 21,4'ü doğal gaz, yüzde 21,3'ü barajlı hidrolik, yüzde 19,9'u ithal kömür, yüzde 13,9'u linyit santrallerinden karşılandı. Bu kaynakları rüzgar, akarsu, jeotermal, taş kömürü, asfaltit, biyokütle, fuel-oil, güneş ve sıvılaştırılmış doğal gaz izledi.

Ocak sonu itibarıyla Türkiye'nin lisanslı elektrikte kurulu gücü ise geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,04 artışla 83 bin 386 megavat oldu. Kurulu gücün yüzde 30,7'si doğal gaz çevrim santralleri, yüzde 24,6'sı barajlı hidroelektrik, yüzde 11,7'si de linyit santrallerinden oluştu. Kurulu kapasitenin kalanı diğer enerji kaynaklarından elektrik üreten tesisler arasında paylaşıldı.

Şırnak'ta Kömür Ocağı Açılacak⁸

Şırnak'ın Uludere ilçesinde açılacak kömür ocağında yılda 180 bin ton kömür üretilecek.

4 <http://petroturk.com/elektrik/kati-yakit-istatistikleri-aciklandi-17>

5 https://endcoal.org/wp-content/uploads/2019/03/BoomAndBust_2019_t2.pdf

6 <https://bianet.org/bianet/cevre/206872-dunya-komuru-terk-ediyor-cin-yuzlerce-yeni-komurlu-termik-santral-planliyor>

7 <http://petroturk.com/elektrik/lisansli-elektrik-uretimi-ocakta-azaldi>

8 <https://www.enerjigunlugu.net/sirnakta-komur-ocagi-acilacak-31707h.htm>

Rusya lideri Vladimir Putin Ukrayna'dan Ayrılıp Rusya'ya Bağlanmasının 5. Yıldönümü Nedeniyle Ziyaret Ettiği Kırım'da İki Termik Santralin Açılışını Yaptı. ⁹

Her iki güç santrali de geçen yıl kısmen hizmete girmişti. Putin'in katıldığı açılış törenleri ile birlikte santraller tam kapasite çalışmaya başladı. Santrallerden her birinin günde 470 megavat enerji üretme kapasitesinin olduğunu belirtiyor. Yapımı için de 1.1 milyar dolar harcadığı kaydedilen santrallerin Kırım için istikrarlı birer enerji kaynağı olacağı söylendi.

Fukuşima Nükleer Felaketi'nin 8. yıldönümü¹⁰

11 Mart 2011 tarihi, Japonya'da meydana gelen 9 şiddetindeki deprem ve tsunaminin, 18 bin insanı yaşamdan kopardığı ve dünyanın ikinci büyük nükleer kazası olarak kabul edilen Fukuşima Nükleer Felaketi'ni başlattığı gün olarak hafızalara kazındı.

⁹ <https://tr.sputniknews.com/rusya/201903181038264486-putin-rusya-kirim-termik-santral/>

¹⁰ <https://yesilgazete.org/blog/2019/03/11/fukusima-nukleer-felaketinin-8-yildonumu/>

POLİTİK DEMEÇLER

Türkiye Bölgede Enerjinin Ticaret Merkezi Olma Yolunda¹¹

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, “Türkiye bölgede enerjinin ticaret merkezi olma yolunda hızla ilerliyor. Onun için de altyapımızı büyük oranda tamamladık. Piyasa işletmeciliği açısından önemli aşamaları, mesafeleri katettik.” dedi ve şöyle devam etti, “Kamu, 2003’ten bu tarafa zorunlu olmadıkça eskiden başlamış yatırımlar hariç yeni bir arz tarafında yatırım yapmıyor. Bugüne kadar 32 bin megavat-tan 90 bin megavata kadar olan yatırımların büyük kısmını özel sektör yaptı.”

Doğal gazla ilgili çalışmalara ilişkin bilgi veren Dönmez, asıl sessiz devrimi bu alanda yaptıklarını ifade etti. Ülkede 2000’li yılların başında 100 bin doğalgaz aboneliği varken, bugün bu rakamın 1 milyona dayandığını belirten Dönmez, doğalgaz dağıtımında kullanılan malzemelerin yüzde 90’ının yerli tedarikçilerin ürettiği ürünler olduğunu da belirtti.

Kömür tarafında da keşifler olduğunu, Türkiye’ye yıllarca yetecek kadar kaynak bulunduğunu belirten Dönmez, şunları kaydetti: “Maalesef yerli kömürde termik santral gücümüz yeteri kadar yok. 2 bin megavat civarında bir kurulu gücümüz var, bunu artırmamız lazım. Şu anda elektrik üretimimizin yerli ve yenilenebilir kaynaklardan karşılanması oranını geçtiğimiz yıl yüzde 50 ile kapattık, bu sene ocak-şubat’ta yüzde 60’larda gidiyoruz, inşallah hedefimiz yüzde 65’lere çıkmak. Nükleer santral projemiz hızla ilerliyor. Cumhuriyetimizin 100’üncü yılında ilk reaktörümüzü devreye almış olacağız.”

Çerkezköy’deki Termik Santral Projesinden Vazgeçildi¹²

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Türkiye’nin yerli kömür kaynaklarını ekonomisine kazandırmak amacıyla yaklaşık 5 bin megavatlık termik santral projesine uygun saha tespit ettiklerini belirterek, “Bunların birkaçı Trakya’da, biri ise Çerkezköy Kapaklı’da idi fakat son çalışmalarda teknik ve ekonomik olarak projenin fizibilitesiyle ilgili olumsuz bir sonuç çıktığı için projeyi yapmaktan vazgeçtik.” dedi.

Doğu Akdeniz’de İlk Kuyumuzu Açıyoruz¹³

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, termik santral sahası olarak ilan edilen ve daha sonra teknik sebepler nedeniyle termik santral yapımından vazgeçilen Tekirdağ’ın Kapaklı ilçesi Pınarca Mahallesi sakinleriyle buluştu.

Bakanı Fatih Dönmez, “Doğu Akdeniz’de petrol ve doğalgaz arama çalışmalarına başlayacağız. İlk defada bulamayabiliyorsunuz. İngiltere Kuzey Denizi’nde 1970’li yıllarda 150 kuyu açtı, 151’inci de buldu. Yine Norveç 35. Kuyuda buldu. Biz ilk defa kuyumuzu açıyoruz.” dedi.

¹¹ <http://petroturk.com/dogalgaz/turkiye-bolgede-enerjinin-ticaret-merkezi-olma-yolunda>

¹² <http://petroturk.com/elektrik/cherkezkoydeki-termik-santral-projesinden-vazgecildi>

¹³ <https://tr.sputniknews.com/turkiye/201903081038100257-donmez-dogu-akdeniz-petrol-dogalgaz-arama/>

Dağıtım Bedeli Sadece Sayacı Okuyup Faturayı Bırakma Bedeli Değil¹⁴

Bakan Dönmez, Niğde'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu temsilcileriyle bir araya geldiği toplantıda yaptığı konuşmada, 2000'li yılların başında elektrikte yetersiz bir üretim söz konusu olduğunu belirterek, yapılan yasal düzenlemeler ve yatırımcının güvenmesi sayesinde çok fazla kamu kaynağı harcanmadan elektrik alanında son 15 yılda 100 milyar dolarlık yatırım gerçekleştirildiğini ifade etti. Bunun sayesinde artık elektrik arzının tüketimden daha fazla hale geldiğini belirten Dönmez, "Birkaç yıl öncesine kadar elektriği ithal ediyorduk. Sonraki yılda ihracatımız ithalatımızdan daha fazla oldu. Elektriği üretmek yetmiyor. Sadece santral kurmanız yeterli değil. Santralde üretilen elektriği yüksek gerilim hatlarıyla nehirleri, dereleri, tepeleri aşarak şehirlere götüreceksiniz sonra şehirlerde trafo merkezlerinde gerilimini indireceksiniz, mahalle mahalle, sokak sokak, bina bina, iş yeri iş yeri, hatta tarla tarla dağıtacaksınız. İşte iletim ve dağıtım şebekesinin toplam uzunluğu 1 milyon 420 bin kilometre. Aşağı yukarı Ekvator'u 35-40 defa tur atacak kadar şebekemiz var." ifadelerini kullandı.

¹⁴ <http://petroturk.com/elektrik/dagitim-bedeli-sadece-sayaci-okuyup-faturayi-birakma-bedeli-degil>

TERMİK KARŞITI MÜCADELELER

Greenpeace'ten Afşin'de eylem¹⁵

Greenpeace aktivistleri, Türkiye'de kömürden en çok etkilenen bölgelerin başında gelen Afşin'deki kömürlü termik santraline projeksiyon yöntemiyle "Bu baca zehir saçıyor" mesajını yansıttı.

Aliğa'da Hukuksuz Olarak Çalışan Termik Santrali Kapatın¹⁶

İzmir Barosu, Aliğa'daki iki ayrı termik santral hakkında mahkemelerin verdiği iptal kararlarını paylaşmak ve bölge için önemli bir kirlilik kaynağı olan İzdemir Enerji II termik santralinin mahkeme kararlarına rağmen çalışmaya devam ettiğini hatırlatmak üzere bir basın açıklaması düzenledi.

Bebek Parkında Okul Grevi yapan Öğrenciler: Başka Gezegenimiz Yok

Greta Thunberg'in çağrısıyla başlayan küresel okul grevine Türkiye'den öğrenciler de katıldı. Bebek Parkı'ndaki buluşmada Atlas Sarrafoğlu "Bugün okula gitmedik, çünkü okul bekleyebilir ama iklim değişikliği beklemeyiz" dedi. Saat 12:00'de Bebek Parkı'na gelen öğrenciler "Gezegen B Yok", "Büyüyünce yaşanabilir bir dünya istiyorum", "Geleceğimle oynama, kömür yakma" yazılı dövizler taşıdı, birlikte yürüyüş yapıp, ağaçların altında oturdu.

Alpu Termik Santral İçin Resmi Açıklama Yapılmalı¹⁷

TEMA Vakfı, Eskişehir Milletvekili Nabi Avcı'nın Alpu Termik Santral Projesi ile ilgili yaptığı açıklamanın ardından proje sahibinden ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan projenin iptali ile ilgili resmi açıklamanın yapılmasını talep etti. TEMA Vakfı tarafından yapılan açıklamanın devamında ise şu sözlerle yer verildi: "Ayrıca, Sayın Milletvekili Avcı'nın ve Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamaları ile proje sahasının tarımsal sit olduğu tekrar vurgulandı. Buna istinaden, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın da saha için verdiği tarım dışı kullanım kararlarının iptali için gerekli işlemleri de en kısa sürede gerçekleştirmesini talep ediyoruz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından proje için Eskişehir Çevre Düzeni Planı'nda yapılan revizyonun iptal edilmesi gerekiyor. Ayrıca ÇED Olumlu Kararının iptali için açılan davalar sürüyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın proje ile ilgili tüm davalardan çekilmesini ve verilen izinlerin iptalini talep ediyoruz. Eskişehir kamuoyunu rahatlatacak şekilde ilgili kurumlardan resmi açıklamanın en kısa sürede yapılmasını bekliyoruz."

Bartın Halkı Doğasını Savundu¹⁸

Bartın'ın Amasra ilçesinde, çevre düzeni planında Amasra Tarlaağzı köyünün turizm bölgesinden çıkarılarak, ağır sanayi bölgesi ilan edilmesinin ardından yapılan itiraz üzerine mahkeme ve bilirkişi heyeti alanda inceleme yaptı. Bartın Platformu'nun itirazı sonucu yapılan bilirkişi incelemesine, yağmurlu havaya rağmen Bartın halkı büyük katılım gösterdi. Kömür ocağı açma çalışmalarını sürdüren şirketin bulunduğu sahada inceleme yapan heyet Bartın Platformu'nun protestosuyla karşılandı. Yurttaşlar, pankartla ve sloganlarla bilirkişi heyetini selamladı, alkışlarla termik santral istemediklerini belirtti.

15 <https://www.birgun.net/haber-detay/greenpeaceten-afsinde-eylem-bu-baca-zehir-saciyor.html>

16 <https://bianet.org/bianet/ekoloji/206056-izmir-barosu-aliaga-da-hukuksuz-olarak-calisan-termik-santrali-kapatin>

17 <https://www.iklimhaber.org/tema-vakfi-alpu-termik-santrali-icin-resmi-aciklama-yapilmali/>

18 <https://www.birgun.net/haber-detay/bartın-halkı-dogasını-savundu.html>

KARARLAR VE İZİN SÜREÇLERİ

Madde 45 geri çekildi: Termik santraller filtresiz çalışamayacak¹⁹

Kömürlü termik santrallerin baca gazı arıtma tesisi, kül barajı gibi çevre yatırımlarına iki yıl daha erteleme getiren Maden Kanunu Teklifinde yer alan 45. Madde, tüm siyasi partilerin ortak önergesi ile Maden Kanunu teklifinden çıkarılarak komisyona geri çekildi. Termik santrallerin bulunduğu illerdeki yerel grupların başlattığı kampanyada 60 binden fazla insanın temiz hava hakkı talebi de TBMM’de kabul edilmiş oldu.

Bu sayede Çanakkale, Kahramanmaraş, Karabük, Kütahya, Manisa, Muğla, Sivas, Şırnak ve Zonguldak’ta bulunan en az 10 santral 2019 sonuna kadar tüm çevre yatırımlarını tamamlamak zorunda.

Bartın’da Zafer²⁰

HEMA Elektrik Üretim A.Ş. tarafından Bartın’ın ilçesi Amasra’da kurulması planlanan termik santral için verilen “Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu” kararını Danıştay 14. Dairesi iptal etti. Bartın Platformu, kararın iptali için 7 Kasım 2016 tarihinde topladığı 2.019 imza ile Zonguldak İdare Mahkemesi’nde dava açmıştı. Zonguldak İdare Mahkemesi “ÇED olumlu” kararını iptal etmedi. Bunun üzerine 2.002 kişi temyiz isteminde bulundu. Danıştay 14. Dairesi’nde, Zonguldak İdari Mahkemesi’nin 20 Nisan 2018 tarihinde verdiği kararın usul ve yasaya uygun olmadığı ileri sürülerek bozulması istemi ile açılan dava görüldü.

Danıştay 14. Dairesi oybirliği ile “Kömür Hazırlama Tesisi Projesi ile Hema Termik Santrali, Kalker Ocakları ve Kül Depolama Sahası Projesi’nin ve Hema Limanı projesinin entegre proje niteliğinde olduğu, dolayısıyla bu projelerin çevresel etkilerinin kümülatif olarak ve aynı ÇED sürecinde değerlendirilmesi gerekirken, entegre bir projenin tüm etkilerinin bir bütün olarak en başta değerlendirilmesi ve alınacak tedbirlerin de ona göre belirlenmesi olanağının ortadan kaldırılmasına sebebiyet verecek şekilde, projenin parçalara ayrıldığı dikkate alındığında Kömür Hazırlama Tesisi ve Hema Limanı projesinden ayrı olarak verilen dava konusu Hema Elektrik Santrali, Kalker Ocakları ve Kül Depolama Sahası Projesiyle ilgili ÇED Olumlu kararında hukuka uyarlık bulunmadığından davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle Zonguldak İdare Mahkemesi’nin 20 Nisan 2018 günlü kararının bozulmasına” yönünde karar verdi.

Mahkeme Kültürel Mirasa Sahip Çıktı²¹

Konya 2. İdare Mahkemesi, Konya’ya yapılmak istenen İlgin Kömürlü Termik Santrali için kömür havzası olarak planlanan üç farklı höyüğün birinci derece arkeolojik sit olarak kalması gerektiğine karar verdi.

Konya ili, İlgin İlçesi’nde yer alan Adatepe, Hareme ve Sarayada Tepe höyüklerinin birinci derece arkeolojik sit alanı ilan edildiği 2014 tarihli karar aynı yıl içerisinde iptal edilerek bölge, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları Koruma Yüksek Kurulu tarafından üçüncü derece sit alanı olarak tescil edilmişti. Bahsi geçen sahada kömür çıkarılmasının önünü açan karara Ekoloji Kolektifi Derneği dava açarak kararın yasaya aykırı olduğunu ve bilimsel dayanağı olmadığını, bilimsel araştırma ekiplerinin, Akşehir Müzesi Müdürlüğü’nün veya Konya Bölge Koruma Kurulu’nun görüşlerinin alınmadığını ileri sürdü.

¹⁹ <https://yesilgazete.org/blog/2019/02/15/madde-45-geri-cekildi-termik-santraller-filtresiz-calismayacak/>

²⁰ <https://www.iklimhaber.org/bartinda-zafer-danistay-amasradaki-termik-santral-icin-ced-olumlu-kararini-iptal-etti/>

²¹ <http://ekolojikolektifi.org/portfolio/mahkeme-kulturel-mirasa-sahip-cikti/>

Ekoloji Kolektifi Derneği tarafından höyüklerin üçüncü derece arkeolojik site dönüştürme kararının iptali için Kültür ve Turizm bakanlığı'na açılan, Konya Ilgın Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.'nin de müdahil olduğu davalarda mahkeme, bilirkişi raporuna dayanarak bölgede bulunan kültür varlığı ve mirasın birinci derece sit alanı tanımına uyduğuna hükmetti. Böylece arkeolojik sit alanının kömür havzasına dönüştürülerek sahadan kömür çıkarılmasının önüne geçildi.

Danıştaydan Madencilik Faaliyetlerine ÇED Denetimi²²

ÇED Yönetmeliği'ne göre maden firmaları 25 hektardan küçük alanlar için ÇED Gerekli Değildir kararı alabiliyor ve böylece operasyonlarına çevreye etkileri değerlendirilmeden başlayabiliyorlardı. Ancak yönetmelikteki bu kararın firmalarca farklı şekilde kullanıldığı ortaya çıktı.

Ekoloji Kolektifi'nin açtığı davada, en çok taş ocaklarını etkileyecek karar neticesinde maden firmalarının operasyonlarının sürdüğü alanın tamamına göre değerlendirme yapılması gerektiğine karar verildi. Maden firmalarının "ruhsat alanı büyüklüğüne bakılmaksızın" 25 hektardan küçük alanlar için birden fazla başvuru yaparak *ÇED Gerekli Değildir* kararı alınmasına Danıştay izin vermedi. Yani diğer bir deyişle, 25 hektardan büyük alanlardaki madencilik faaliyetlerini ÇED denetiminden kaçırma yolunu açan maddenin yürütmesi durduruldu. Karar metninde şu ifadeler yer verildi: *"...konusu düzenlemenin yapıldığı belirtilmiş ise de; bu düzenleme ile Dairemizin anılan kararlarındaki gerekçelere aykırı olarak ruhsat alanı büyüklüğüne bakılmaksızın, bu defa da çalışma alanı büyüklüğüne göre maden çıkarılmasına ilişkin projenin ÇED'e tabi olup olmadığının belirleneceği açıktır. Bu durumda; dava konusu düzenlemenin, maden ocağı çalışma alanına göre yapılan başvurulara da ÇED Gerekli Değildir kararları verilerek toplamda 25 hektarın üzerindeki çalışma alanlarına kısım kısım verilen ÇED Gerekli Değildir kararları verilmesine olanak sağlandığı, dolayısıyla yukarıda gerekçelerine yer verilen Dairemizin anılan kararlarındaki hukuka aykırılıklarının devam ettiğinin açık olduğu anlaşıldığından, dava konusu düzenlemede hukuka uygunluk görülmemiştir."*²³

²² <http://ekolojikolektifi.org/portfolio/danistaydan-madencilik-faaliyetlerine-ced-denetim/>

²³ <http://ekolojikolektifi.org/wp-content/uploads/2019/03/%C3%87ED-Y%C3%B6n-25-hektar-y%C3%BCr%C3%BCtmeyi-durma.pdf>

KAZALAR, KİRLİLİK VE ETKİLER

Afşin'de Termik Santraller 17 Bin Erken Ölümüne Sebep Oldu²⁴

Greenpeace Akdeniz'in Mart 2019'da hazırladığı "Afşin'de Kömürlü Termik Santrallerin Bedeli" isimli hava modellemesi raporuna göre Afşin'deki santrallerden çıkan emisyonlar yetişkinlerde inme, akciğer kanseri, kalp ve solunum yolu hastalıkları ve çocuklarda solunum yolu enfeksiyonları riskini artırıyor. Rapora göre santraller kum tanesinden bile küçük parçacık madde (PM2,5) ve azot dioksit (NO2) kirliliği nedeniyle bugüne kadar 17 bin erken ölüme neden oldu. Afşin'e 4 tanesi EÜAŞ'a ait olmak üzere toplamda 6 santral daha yapılmak isteniyor. Modellemeye göre mevcut santraller ve yapılması planlanan santraller ömürlerini tamamladığında toplamda 32 bin erken ölüme neden olacak.

Türkiye Kirli Hava Soluyor²⁵

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Dr. Baran Bozoğlu tarafından 'Hava Kirliliği 2018 Raporu' açıklandı. Rapora göre, güvenli hava kirliliği verisinin alındığı toplam 45 farklı ildeki istasyonlarda yapılan ölçümler, bu bölgelerde yaşayan yaklaşık 60 milyon kişinin ulusal sınır değerlerinin üzerinde PM10 (toz) seviyesine maruz kalıyor. Rapora göre, kirlilik parametrelerinin tamamında sınır değeri aşan iller arasında büyükşehirler önde geliyor. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa, Mersin, Kocaeli, Edirne ve Erzurum'da hava kirliliği devam ediyor. Raporda yer alan saptamaya göre, "Termik santrallerin olduğu bölgelerde hava kirliliğinin devam ettiği veriler üzerinden değerlendirilebilmektedir. Muğla Yatağan'da termik santral bulunmasına ve bu alandaki hava kirliliğine dair birçok eleştiri yapılmasına rağmen 2018 yılında hiç hava kalitesi ölçümü yapılmamış olması dikkat çekicidir. Yeni termik santraller yerine enerji verimliliği ve yenilenebilir temiz enerji üretim biçimlerine odaklanılmalıdır."

Raporla ilgili değerlendirmelerde bulunan Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Dr. Baran Bozoğlu, Türkiye'nin tamamında toz probleminin olduğunu ve halk sağlığını tehdit ettiğini söyledi. Bozoğlu, özellikle sabah ve akşam saatlerinde vatandaşların daha fazla hava kirliliği problemiyle karşı karşıya kaldığını vurgulayarak, hava kirliliğinin yoğun olduğu zamanlarda dışarıda spor yapılmamasını istedi.

Afşin-Elbistan A Termik'te Yüksekten Düşen 2 İşçi Ağır Yaralandı²⁶

Edinilen bilgiye göre, Santrale ait 3. ünitenin kazan bölümünde çalışan işçilerden Yakup gül ve Serkan Sare dengesini kaybederek aşağı düştü. Üzerlerine yanmış kömür cürüfları sıçradığı öğrenilen işçilerden biri kazan içerisine, diğer işçi ise zemine düştüğü belirtildi. İşçiler ağır yaralandı.

Kolin Termik Santrali İşçileri: Tahtakurularından uyuyamıyoruz²⁷

Soma Kolin Termik Santralinin inşaatında çalışan işçiler işçi sağlığı ve iş güvenliği koşullarından, barınma ve temizlik sorunların şikayet ediyor. Sorunların başında tahtakuruları, kırık lavabolar, yetersiz yemekler geldiğini ifade eden işçiler, sorunlarını bakanlığa taşıdıkları halde çözüm bulamadıklarını, patlama noktasında olduklarını anlattı.

²⁴ <https://bianet.org/bianet/saglik/206312-greenpeace-afsin-de-termik-santraller-17-bin-erken-olume-sebep-oldu>

²⁵ <https://tr.sputniknews.com/columnists/201903121038156531-cevre-muhendisler-odasi-hava-kirliligi-raporu-aciklandi-turkiye-soluyor/>

²⁶ <http://www.yesilafsin.com/bolge-haberleri/a-termik-te-yuksekte-dusen-2-isci-agir-yaralandi-h25956.html>

²⁷ <https://www.evrensel.net/haber/375485/kolin-termik-santrali-iscileri-tahtakurularindan-uyuyamiyoruz>

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 77 64

✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 [@ekolojikolektif](https://twitter.com/ekolojikolektif) 📘 [ekoloji.kolektifi](https://www.facebook.com/ekoloji.kolektifi)

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 77 64

✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 [@ekolojikolektif](https://twitter.com/ekolojikolektif) 📘 [ekoloji.kolektifi](https://www.facebook.com/ekoloji.kolektifi)